

documents d'economia CaixaBank

NÚM. 29 JULIOL 2016

**L'eficiència del sector públic,
clau per a la consolidació fiscal**

Oriol Aspachs
Anna Campos
Jordi Gual
Judit Montoriol

CaixaBank, S. A.

Planificació Estratègica i Estudis

Av. Diagonal, 629, torre I, planta 6

08028 BARCELONA

www.caixabankresearch.com

c.e.: research@caixabank.com

La responsabilitat de les opinions emeses en els documents d'aquesta col·lecció correspon exclusivament als seus autors. CaixaBank no s'identifica necessàriament amb les seves opinions.

© CaixaBank, S. A., 2016

© Oriol Aspachs, Anna Campos, Jordi Gual i Judit Montoriol

L'eficiència del sector públic, clau per a la consolidació fiscal¹

Oriol Aspachs

Anna Campos

Jordi Gual

Judit Montoriol

1. Aquest article es basa en la ponència presentada per Jordi Gual en la conferència en homenatge a José Luis Malo de Molina, celebrada al Banc d'Espanya el dia 25 d'abril de 2016.

ÍNDEX

1. La importància de la consolidació fiscal	5
2. 2015: una oportunitat perduda	6
3. Les desviacions del 2015 condicionen l'ajust el 2016	8
4. L'aplicació del marc normatiu fiscal	10
a. Marc normatiu de la Unió Europea	
b. Marc normatiu a Espanya: la regla de despesa	
5. L'eficiència del sector públic, clau en el procés de consolidació fiscal	12
a. Estructura salarial al sector públic i productivitat	
b. La incorporació de les noves tecnologies digitals	
c. Augmentar l'eficiència recaptadora	
6. Conclusió	16
Referències	17

1. La importància de la consolidació fiscal

El deute públic d'Espanya s'ha estabilitzat al voltant del 100% del PIB, després de vuit anys d'augment continuat i pronunciat. No obstant això, tot fa pensar que el procés de reducció serà lent: previsions d'entitats com l'FMI i l'AIReF situen el deute en nivells encara superiors al 90% fins al 2021.² En particular, l'anàlisi realitzada per l'AIReF reflecteix que seran necessàries dues dècades per reduir el deute fins al 60% del PIB.³ Atès aquest elevat nivell de deute, és de vital importància perseverar en el procés d'ajust fiscal. Això és imprescindible perquè els estabilitzadors fiscals automàtics puguin tornar a operar quan es produeixi la propera recessió i per reduir la vulnerabilitat davant eventuals xocs, com augments inesperats dels tipus d'interès.

2. L'FMI estima que el deute públic se situarà en el 92,8% el 2021. FMI (abril del 2016), *World Economic Outlook: Too Slow for Too Long*.

3. AIReF (2016), *Informe sobre els Pressupostos inicials de les Administracions Públiques per al 2016*.

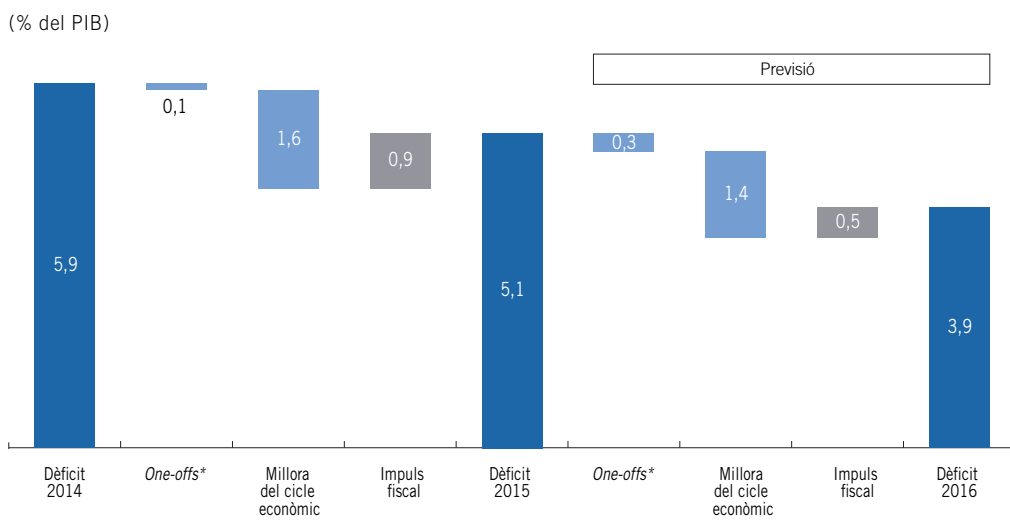
2. 2015: una oportunitat perduda

L'any 2015, Espanya va perdre una oportunitat d'or per reforçar la consolidació dels comptes públics: el dèficit del conjunt de les administracions públiques es va situar en el 5,0% del PIB al final del 2015 (en el 5,1% si es tenen en compte les pèrdues per les ajudes a les institucions financeres).

Abans de res, cal destacar que Espanya havia realitzat un important esforç per reduir el dèficit públic en els dos anys previs. En concret, va aconseguir que baixés del 10,4% del PIB el 2012 al 5,9% del PIB el 2014, la qual cosa representa una reducció de més de 4 p. p. en dos anys en un context recessiu i de creixement econòmic feble. No obstant això, el 2015, el dèficit va superar en 0,8 p. p. l'objectiu del 4,2% compromès amb Brussel·les. Aquesta significativa desviació sembla difícil de justificar en un context en què la bona evolució de l'economia i els baixos tipus d'interès han jugat a favor de la consolidació fiscal. En concret, en absència de la reforma tributària i d'altres mesures de caràcter expansiu, els estabilitzadors automàtics haurien comportat una disminució del dèficit propera als 1,6 p. p. del PIB, en relació amb el 5,8% del 2014,⁴ i, per tant, s'hauria tancat l'any 2015 amb xifres properes a l'objectiu acordat amb Brussel·les. Amb una política fiscal neutra, estímem que el creixement econòmic hauria estat, aproximadament, del 2,8%, en lloc del 3,2%.

El 2015, Espanya no solament no va aprofitar la millora de la conjuntura econòmica per accelerar el procés de consolidació, sinó que va dur a terme una política fiscal clarament expansiva. En concret, l'impuls fiscal va ser, aproximadament, de 0,9 p.p. del PIB (vegeu el gràfic 1.1).

GRÀFIC 1.1 Dèficit públic

NOTA:* Inclou les pèrdues per les ajudes a les institucions financeres i les despeses no recurrents, com el finançament del tractament de l'hepatitis C i l'increment de la inversió pública motivat per la reclassificació de determinats contractes de col·laboració públic-privada.
 FONT: CaixaBank Research, a partir de dades dels PGE 2016, de l'AIReF, de l'Agència Tributària, del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i de la IGAE.

4. La xifra de dèficit del 5,8% no té en compte les pèrdues per les ajudes a les institucions financeres.

Una altra mostra del to expansiu de la política fiscal el 2015 és que l'ajust en el saldo primari va ser, només, del 0,5% del PIB, menys de la meitat del que s'havia pressupostat (l'1,4% del PIB). És a dir, de les vuit dècimes que es va reduir el dèficit el 2015, tres van ser resultat del menor pagament d'interessos.

3. Les desviacions del 2015 condicionen l'ajust el 2016

El 2016, els estabilitzadors automàtics permetran disminuir el dèficit en 1,4 p. p. del PIB, aproximadament, i situar-lo en el 3,4% del PIB (vegeu el gràfic 1.1). A aquesta xifra cal afegir la mesura de no disponibilitat de crèdit anunciada recentment pel Govern, que implica una disminució de la despesa de 0,2 p. p. del PIB.⁵ No obstant això, l'efecte de la reforma tributària (0,4 p. p.) i l'augment de la despesa en pensions (0,3 p. p.) pressionaran en sentit contrari, de manera que és probable que el dèficit s'acabi apropant al 3,9%. En conseqüència, la política fiscal continua sent expansiva el 2016, amb un impuls fiscal que se situarà al voltant dels 0,5 p. p. del PIB.

La desviació en relació amb l'objectiu de dèficit el 2016 estarà determinada, principalment, pels comptes de la Seguretat Social, que ja van presentar un important desviament en relació amb l'objectiu el 2015. En concret, el 2016, l'objectiu de dèficit de la Seguretat Social s'ha relaxat fins a l'1,1% (el 0,7% el 2015, vegeu la taula 1.1). Malgrat tot, això no serà suficient per evitar noves desviacions, ja que les previsions d'ingressos semblen massa exigents. En concret, l'actualització del Programa d'Estabilitat preveu un increment de les cotitzacions del 6,7% en relació amb els ingressos pressupostats per al 2015, la qual cosa implica un increment del 16,7% en relació amb la dada de tancament del 2015, atès que l'evolució el 2015 va ser inferior a la prevista. La complexa situació en què es troba el sistema de la Seguretat Social, juntament amb l'expectativa que mantindrà un dèficit en els propers anys malgrat la millora econòmica, posa de manifest la necessitat d'adoptar més mesures estructurals que en garanteixin l'equilibri financer.

L'altre possible focus de desviació en l'assoliment del dèficit del 2016 són les comunitats autònomes. El 2015, no van poder aprofitar l'increment dels ingressos, atesa la naturalesa del sistema actual de lliuraments a compte, que aïlla els ingressos que reben de les variacions conjunturals durant l'exercici econòmic.⁶ No obstant això, el 2016, sí que els percebran, la qual cosa hauria de permetre un ajust que les apropi al nou objectiu del 0,7% proposat pel Govern. A més a més, els acords de no disponibilitat de les comunitats autònomes podrien comportar una contenció de despesa addicional. No obstant això, la incertesa sobre la materialització dels acords de no disponibilitat és elevada.

En aquesta línia, cal recordar que, en l'actual sistema de finançament, no hi ha una correspondència clara entre capacitat recaptadora i responsabilitat de despesa. Aquesta correspondència és de summa importància, ja que fa que els incentius en matèria de política fiscal no siguin els adequats al llarg del cicle econòmic.

5. L'actualització del Programa d'Estabilitat 2016-2019 recull mesures de despesa addicionals pendents de concretar per part de les comunitats autònomes.

6. Cuenca, A. (2015), *Els lliuraments a compte en el sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú: problemes i opcions de millora*, Fedea Policy Papers, núm. 2015-10.

TAULA 1.1 Dèficit públic per administracions

(% del PIB)

	2015			2016
	Objectiu [1]	Tancament [2]	Desviació [3] = [2]-[1]	Objectiu*
Administració central	-2,9	-2,5	0,4	-1,8
Comunitats autònomes	-0,7	-1,7	-1,0	-0,7
Corporacions locals	0,0	0,4	0,4	0,0
Seguretat Social	-0,6	-1,3	-0,7	-1,1
Total administracions públiques	-4,2	-5,0	-0,8	-3,6
Ajuda a les institucions financeres	0,0	0,1		0,0
Total administracions públiques (amb l'ajuda a les institucions financeres)	-4,2	-5,1		

NOTA: * Objectiu recollit a l'actualització del Programa d'Estabilitat 2016-2019.

FONT: CaixaBank Research, a partir de dades dels PGE 2016, dels PGE 2015 i de la IGAE.

4. L'aplicació del marc normatiu fiscal

a. Marc normatiu de la Unió Europea

En l'àmbit de la Unió Europea, s'ha dissenyat un marc normatiu que tracta d'incentivar la presa de mesures que afavoreixin la sostenibilitat dels comptes públics. En particular, el Pacte d'Estabilitat i Creixement té com a objectiu corregir dèficits pressupostaris excessius mitjançant els seus components preventius (Objectius Pressupostaris a Mitjà Termini) i dissuasoris (Programa de Dèficit Excessiu).

No obstant això, el Pacte d'Estabilitat i Creixement no és efectiu. A tall d'il·lustració, el Banc d'Espanya exposa en una anàlisi recent que, des del 1997, la majoria de països de la zona de l'euro han estat subjectes al Procediment de Dèficit Excessiu, i, en alguns casos, amb caràcter reiterat.⁷ En la mateixa línia, l'organització CESifo⁸ considera que els estats de la Unió Europea no van complir l'obligació de mantenir el dèficit públic per sota del 3% del PIB en 165 ocasions entre els anys 1995 i 2015, i només el 30% dels casos estaven permesos.⁹ Paral·lelament, un article de l'FMI mostra que gairebé la meitat dels països de la Unió Europea no han complert el sostre de deute, situat en el 60% del PIB, durant més de la meitat dels anys.¹⁰

La baixa efectivitat del marc normatiu europeu s'explica, en gran part, per la falta d'instruments, coercitius o d'un altre tipus, en mans de les institucions europees, atès que la sobirania fiscal es continua mantenint sobre manera a nivell nacional. A més a més, l'elevat nombre de regles i de subregles fa que la valoració del compliment de l'objectiu de dèficit per part de la Comissió Europea sigui poc transparent, la qual cosa facilita la interferència política.

b. Marc normatiu a Espanya: la regla de despesa

En el context espanyol, l'efectivitat de les regles que tenen l'objectiu de garantir la sostenibilitat dels comptes públics també és limitada. La reforma de l'article 135 de la Constitució el 2011 va introduir el principi d'estabilitat financera i va establir el marc per a la fixació de límits de dèficit estructural i de volum de deute públic. En aquest context, el 2012, es va aprovar la Llei Orgànica d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera, la qual va introduir, entre d'altres, l'establiment dels objectius d'estabilitat pressupostària i de deute públic per al conjunt de les administracions públiques i la regla de despesa, inspirada en l'homònima europea.¹¹

7. Banc d'Espanya (2016), *Els mecanismes de supervisió pressupostària de la UEM*, Butlletí Econòmic, març.

8. Organització integrada pel Centre d'Estudis Econòmics de la Universitat de Munich (CES) i l'Institut Ifo de Recerca Econòmica.

9. CESifo Group Munich (2016), *165 Violations of the EU Deficit Criterion*.

10. Eyraud, L. i T. Wu (2014), *Fiscal Governance in the Euro Area: Progress and Challenges*, Euro Area: Selected Issues Paper, Country Report 14/199.

11. La regla de despesa europea s'aplica a totes les administracions públiques i no és aplicable mentre els països estan sotmesos al Procediment de Dèficit Excessiu. La regla de despesa europea (*expenditure benchmark*) va ser introduïda dins el conjunt de mesures del *Six Pack* al desembre del 2011.

La regla de despesa s'aplica des del 2013 i estableix un límit al creixement de la despesa pública per part de les administracions.¹² En conseqüència, actua com a instrument de disciplina pressupostària, ja que limita l'augment de la despesa al creixement de l'economia a mitjà termini en termes nominals.¹³

Aquestes regles, però, no es van complir el 2015, tal com ho reconeix l'informe sobre el grau de compliment de l'objectiu d'estabilitat pressupostària i de deute públic i de regla de despesa de l'exercici 2015, publicat pel Ministeri d'Hisenda.¹⁴ En particular, a més del no assoliment de l'objectiu de dèficit, l'informe admet que cap de les administracions va complir la regla de la despesa el 2015.

12. La regla de despesa no s'aplica a les administracions de la Seguretat Social.

13. La regla no s'aplica a les despeses vinculades amb el cicle econòmic, com la despesa per interessos del deute i la despesa no discrecional en prestacions per atur, ni a la part de la despesa finançada amb fons finalistes procedents de la Unió Europea o d'altres administracions públiques i les transferències a les comunitats autònomes i a les corporacions locals vinculades als sistemes de finançament. Vegeu l'article 12 de la Llei Orgànica 2/2012, del 27 d'abril, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera. La taxa de referència s'estima a partir de dos factors: el creixement del PIB real i el deflactor del PIB. La taxa la calcula el Ministeri d'Economia i Competitivitat i es va fixar en l'1,8% el 2016, en el 2,2% el 2017 i en el 2,6% el 2018.

14. Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2016), *Informe sobre el grau de compliment de l'objectiu d'estabilitat pressupostària, i de deute públic i de regla de despesa de l'exercici 2015*.

5. L'eficiència del sector públic, clau en el procés de consolidació fiscal

A mesura que els vents de cua que han sostingut la recuperació perdin força i que el creixement del PIB convergeixi al seu nivell potencial, el procés de consolidació fiscal necessitarà suports de caràcter estructural. En aquest sentit, la millora de la productivitat de l'Administració pública és una eina amb un enorme potencial, que pot comportar estalvis de despesa i ajudar a la modernització del sector.

a. Estructura salarial al sector públic i productivitat

La millora de l'eficiència del sector públic pot ser un factor clau en la consolidació fiscal, i una part important d'aquesta millora pot venir d'una millor adequació dels salaris a la productivitat del sector.

És ben sabut que el mesurament directe de la productivitat és molt complex en el cas del sector públic. Per aquest motiu, centrem l'anàlisi en l'estructura salarial, atès que, a mitjà i a llarg termini, hauria d'estar en línia amb l'estructura de productivitat que no podem observar directament.

A nivell teòric, atès que l'ocupació pública ofereix més estabilitat que la privada, esperàriem que, en igualtat de condicions, els salaris públics fossin inferiors. En particular, la diferència salarial entre el sector privat i el públic hauria de ser major per als treballadors amb menys oportunitats de trobar feina, que solen ser els que perceben un salari més baix, ja que són els que es beneficien més de la major estabilitat laboral que ofereix el sector públic. No obstant això, a la pràctica, succeeix el contrari: a igualtat de condicions, les retribucions solen ser més elevades al sector públic i, en particular, per als treballadors situats en la part baixa de l'escala salarial.

Les diferències salarials entre el sector públic i el privat s'expliquen per diversos factors. D'una banda, els dos sectors poden tenir objectius diferents. Al sector privat, les decisions de contractació es prenen, en general, en un marc competitiu, amb objectius de rendibilitat i de continuïtat de l'empresa. En canvi, la concepció de l'ocupació al sector públic pot ser diferent i pot incloure finalitats redistributives o de clientelisme. Per exemple, és més probable que els acords salarials al sector públic segueixin el cicle electoral.¹⁵ De l'altra, la major rigidesa de les estructures salarials al sector públic (com, per exemple, els costos d'acomiadament més elevats) incrementa el poder de negociació dels treballadors, la qual cosa se sol traduir en un salari més alt.¹⁶ El poder de negociació dels empleats del sector públic també és superior, ja que, sovint, proveeix serveis essencials, com el transport.

S'han dut a terme diversos estudis que mostren l'efecte que la major rigidesa de l'ocupació pública té sobre la bretxa salarial público-privada. A més a més, empíricament, s'ha

15. Felgueroso, F. (2016), *Sobre els usos i abusos de la temporalitat al sector públic: els períodes electorals*. Res és gratis.

16. Walter Y. Oi (1962), *Labor as Quasi-Fixed Factor*; Holmlund, B. (1993), *Wage setting in private and public sectors in a model with endogenous government behavior*, *European Journal of Political Economy*, 9, 149162.

demonstrat que hi ha altres aspectes que també incideixen en la magnitud de la bretxa salarial. Tot seguit se citen alguns dels més importants:¹⁷

- a. El tipus de béns que proporciona el sector públic: la bretxa salarial sol ser major en la provisió dels béns públics purs que en la provisió de béns com l'educació o la sanitat, ja que, en aquests últims, la competència amb el sector privat sol ser major.¹⁸
- b. El grau d'exposició a la competència internacional:¹⁹ una major obertura de l'economia ajuda a millorar l'eficiència i la disciplina dels processos de determinació salarial de l'economia i, en conseqüència, disminueix la bretxa salarial entre el sector públic i el sector privat (en especial, en els béns en què hi ha competència entre el sector privat i el sector públic).
- c. La qualitat institucional del país: la bretxa salarial sol ser menor als països que disposen d'unes institucions que afavoreixen una bona correspondència entre la determinació salarial i la productivitat laboral.

A Espanya, diferents estudis estimen la bretxa salarial al voltant del 20%, una de les més altes d'Europa.²⁰ A més a més, la bretxa sol ser major en el cas dels individus menys qualificats.²¹

Una altra millora pendent de la gestió dels recursos humans al sector públic és emfatitzar els incentius als empleats mitjançant la introducció de sistemes d'avaluació que generin un clima de progrés continu en l'eficiència operativa en tots els nivells de l'Administració.

b. La incorporació de les noves tecnologies digitals

La tecnologia és un bon aliat de l'Administració pública, perquè permet incrementar l'eficiència amb què es presten els serveis públics i millora la interacció entre el sector públic i les empreses privades, els emprenedors i els ciutadans. Una mirada a diferents indicadors evidencia que queda encara camí per recórrer en la millora de l'ús de la tecnologia en l'Administració, malgrat que la seva evolució hagi estat positiva en els últims anys. Així, cal esmentar que el nou «Indicador d'Economia i Societat Digital» (DESI), presentat per la Comissió Europea per mesurar els serveis públics digitals, va situar Espanya per damunt de la mitjana europea (EU-28) el 2016.²²

No obstant això, l'índex *Doing Business*, publicat pel Banc Mundial, evidencia que encara queda marge de millora en l'eficiència del sector públic espanyol. En particular, els indicadors recollits al *Doing Business*, que pretenen proporcionar un mesurament objectiu de les regulacions per fer negocis, mostren que:

17. Campos, M., D. Depalo, E. Papapetrou, J. J. Pérez i R. Ramos (2016), *Understanding the public sector pay gap*, Banc d'Espanya, Working Papers, 1.539.

18. La ràtio de treballadors a l'Administració pública sobre el total de l'ocupació pública mesura la composició del sector públic i indica si està dedicat a la provisió de béns purament públics o també proveeix altres béns, com salut o educació, on la competència amb el sector privat és major.

19. Mesurada com a percentatge del sector de mercaderies comercialitzables (agricultura i manufactures) en el valor total afegit.

20. L'estimació té en compte les característiques observables dels individus, com l'edat, el sexe, els anys d'experiència i l'educació i el tipus de contracte.

21. Hospido, L. i E. Moral-Benito (2014), *The Public Sector Wage Premium in Spain: Evidence from Longitudinal Administrative Data*, Banc d'Espanya, Working Papers, 1.422.

22. L'índex mesura la digitalització dels serveis públics i se centra en l'administració electrònica. El mesurament inclou el percentatge d'usuaris que intercanvien formularis *on-line* amb l'Administració, el nivell de sofisticació dels serveis electrònics, el nivell d'oferta de serveis públics digitals i el compromís del Govern amb la disponibilitat de dades (*open data*).

- a. El nombre de dies que es triga a obrir una empresa a Espanya s'ha reduït a la meitat, des dels 30 dies del 2013 als 14 dies del 2016. No obstant això, continua lluny de la mitjana de l'OCDE, situada en 8,3 dies.
- b. La durada del procediment per al compliment d'un contracte (que inclou el judici i l'execució de la sentència) s'ha mantingut estancada en els mateixos nivells des del 2004 (515 dies el 2004 i 510 dies el 2016, malgrat que cal esmentar que, en aquesta variable, Espanya se situa per sota de la mitjana de l'OCDE el 2016: 538).
- c. El nombre total de dies necessaris per construir una nau industrial, inclosa la obtenció dels permisos, era de 250 dies el 2013, en relació amb els 205 del 2016. Aquest indicador se situa substancialment per damunt de la mitjana de l'OCDE, de 152 dies.

Des de la perspectiva de continuar avançant en la millora de l'eficiència del sector públic, el recorregut que ofereix una major incorporació dels avanços tecnològics al si de l'Administració pública és, per tant, encara molt ampli.

c. Augmentar l'eficiència recaptadora

L'efecte que una millora del sistema de recaptació de l'Administració pública pot tenir en un increment de l'eficiència mereix també una anotació. Malgrat que la teoria de la incidència impositiva, com en molts altres camps de l'economia, no està exempta de controvèrsies, amb el pas del temps, s'ha anat formant un consens que ofereix conclusions valuoses que permeten avançar cap a un sistema tributari que asseguri la sostenibilitat dels comptes públics a mitjà i a llarg termini de manera eficient i equitativa. Alguns dels principis generals són:

- a. Adoptar una visió integral del sistema, disposant d'una estratègia general orientada a llarg termini i deixant espai per a ajustos ocasionals a curt termini, tenint en compte que el disseny ha de considerar les interaccions entre impostos i les interaccions amb la despesa pública (per exemple, amb el subsidi d'atur) i ha d'evitar les incoherències.
- b. Evitar la incertesa, la inseguretat, l'arbitrarietat i la complexitat innecessàries.
- c. Anticipar les reaccions dels agents (translació, elusió, evasió), la qual cosa aconsella, per exemple, reconèixer que la llibertat de moviments de capital condiciona les possibilitats de tractament tributari a nivell nacional.
- d. Preservar la neutralitat sobre les decisions dels agents, llevat que hi hagi raons molt justificades explícites per al contrari. Pel que fa a aquesta qüestió, els impostos indirectes són més neutrals que els directes.
- e. Buscar que la redistribució afecti el mínim possible l'eficiència. Per terme general, és preferible que la instrumentalització sigui a través de la tarifa de l'impost sobre la renda personal, juntament amb els programes de despesa social, i no mitjançant deduccions, exempcions o distorsions sobre la base impositiva.

Una de les possibles línies d'actuació en aquest camp són les reformes tributàries que ampliïn les bases imposables mitjançant l'eliminació de desgravacions i d'exempcions fiscals. Els PGE 2016 estimen l'import dels beneficis fiscals, que deixa de recaptar l'Estat, en 34.499 milions d'euros, xifra que representa el 30% sobre la recaptació total estimada o el 3,2% del PIB. Per tant, una modificació en aquesta línia podria aportar un significatiu impuls a la recaptació de l'Estat. Paral·lelament, la recaptació podria augmentar si s'intensifiquessin els esforços per minimitzar l'economia submergida, s'incrementés la capacitat de detecció i augmentés el càstig.

6. Conclusió

Ateses unes xifres de deute públic que se situen en el 100% del PIB, és de vital importància mantenir el procés d'ajust fiscal. Per fer-ho, és clau assegurar el compliment de la normativa en matèria d'estabilitat, tant europea com espanyola. De la mateixa manera, en un context de reducció del dèficit i d'un creixement moderat del PIB, caldrà explorar la millora de la productivitat del sector públic. En particular, la disminució de la bretxa salarial públic-privada, l'avanç en la gestió de les administracions públiques mitjançant l'ús de sistemes d'incentius i la incorporació de tecnologia digital, i la millora en l'eficiència recaptadora a través de reformes.

Referències

- Agència Tributària (2015), *Informes mensuals de Recaptació Tributària*.
- AIReF (2016), *Informe sobre els Pressupostos inicials de les Administracions Públiques per al 2016*.
- Banc d'Espanya (2016), *Els mecanismes de supervisió pressupostària de la UEM*, Butlletí Econòmic, març.
- Campos, M., D. Depalo, E. Papapetrou, J.J. Pérez i R. Ramos (2016), *Understanding the public sector pay gap*, Banc d'Espanya, Working Papers 1539.
- CESifo Group Munich (2016), *165 Violations of the EU Deficit Criterion*.
- Cuenca, A. (2015), *Els lliuraments a compte en el sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú: problemes i opcions de millora*, Fedea Policy Papers, núm. 2015-10.
- Espanya. *Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera*. Butlletí Oficial de l'Estat, 30 d'abril de 2012, p. 32653 a 32675.
- Eyraud L. i T. WU (2014), *Fiscal Governance in the Euro Area: Progress and Challenges*, Euro Area: Selected Issues Paper, Country Report 14/199.
- Felgueroso, F. (2016), *Sobre els usos i abusos de la temporalitat al sector públic: els períodes electorals*. Res és gratis.
- FMI (abril del 2016), *World Economic Outlook: Too Slow for Too Long*.
- Hospido, L. i E. Moral-Benito (2014), *The Public Sector Wage Premium in Spain: Evidence from Longitudinal Administrative Data*, Banc d'Espanya, Working Papers 1422.
- Intervenció General de l'Administració General de l'Estat (IGAE, 2016). *Comptabilitat Nacional. Informació Estadística de les Administracions Públiques*.
- Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social (2016), *Resum Execució del Pressupost de la Seguretat Social*.
- Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2014), *Presentació del Projecte de Pressupostos Generals de l'Estat 2015*.
- Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2015), *Presentació del Projecte de Pressupostos Generals de l'Estat 2016*.
- Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2016), *Informe sobre el grau de compliment de l'objectiu d'estabilitat pressupostària, i de deute públic i de regla de despesa de l'exercici 2015*.
- Regne d'Espanya (2016), *Actualització del Programa d'Estabilitat, 2016-2019*.
- Walter Y. Oi (1962), *Labor as Quasi-Fixed Factor*, *The Journal of Political Economy*, Vol. 70, núm. 6, Holmlund, B. (1993), *Wage setting in private and public sectors in a model with endogenous government behavior*, *European Journal of Political Economy*, 9, 149162.
- World Bank (2016), *Doing Business 2016: Measuring Regulatory Quality and Efficiency*.

PUBLICACIONS

Totes les publicacions estan disponibles a internet: www.caixabankresearch.com
Correu electrònic: research@caixabank.com

DOCUMENTS DE TREBALL

Termómetro inmobiliario de "la Caixa" Research

Ariadna Vidal Martínez, 01/2015

La internacionalización del renminbi: un largo camino por recorrer

Clàudia Canals, 03/2013

Vulnerabilidad de les economies emergents

Àlex Ruiz, 02/2013

Sareb: claus estratègiques

Sandra Jódar-Rosell, 01/2013

Ajust de capacitat en el sistema financer espanyol

Inmaculada Martínez, 09/2012

L'estalvi i l'eficiència energètics: un impuls per a la competitivitat de l'economia espanyola

Pere Miret, 08/2012

Matèries primeres: què va canviar en l'última dècada?

Eduardo Pedreira i Miguel A. Canela, 06/2012

Inversions financeres a Espanya: impacte de la inestabilitat en els mercats

Inmaculada Martínez, 05/2012

Hi ha bombolla immobiliària a la Xina?

Clàudia Canals i Mercè Carreras-Solanas, 04/2012

El sobreendeutament de les empreses espanyoles: problema comú o d'unes quantes?

Sandra Jódar-Rosell i Inmaculada Martínez, 03/2012

Hongria i l'ajuda financera de la UE i l'FMI: canvi en el mapa de riscos?

Àlex Ruiz, 02/2012

Spanish Public Debt: Myths and Facts

Oriol Aspachs-Bracons i Joan Daniel Pina, 01/2012

Quan es recuperaran els preus de l'habitatge als Estats Units?

Jordi Singla, 11/2011

DOCUMENTS D'ECONOMIA CAIXABANK

Per què Europa genera poc creixement i ocupació?

Jordi Gual

La prociclicitat del sistema financer després de les reformes

Sandra Jódar-Rosell i Jordi Gual

Unió bancària: de formigó o de palla?

Jordi Gual

Ensenyaments llatinoamericans per a una crisi europea

Àlex Ruiz

Els requisits de capital de Basilea III i el seu impacte en el sector bancari

Jordi Gual

Perspectives de despallanquejament a Espanya

Oriol Aspachs-Bracons, Sandra Jódar-Rosell i Jordi Gual

Diferencial d'inflació amb l'eurozona: millora sostenible?

Pere Miret

La recuperació del comerç mundial. Allò que la crisi s'endugué

Marta Noguer

Immigració i mercat laboral: abans i després de la recessió

Joan Elias

CAIXABANK ECONOMIC PAPERS

Banking Union: made of concrete or straw?

Jordi Gual

European Integration at the Crossroads

Jordi Gual

Capital Requirements Under Basel III and Their Impact on the Banking Industry

Jordi Gual

Should the ECB Target Employment?

Pau Rabanal

Integrating Regulated Network Markets in Europe

Jordi Gual

IM INFORME MENSUAL

Informe sobre la situació econòmica (disponible també en anglès)

POLS ECONÒMIC

ACTUALITAT DEL SISTEMA FINANCER

COL·LECCIÓ COMUNITATS AUTÒNOMES

CÁTEDRA "la Caixa" ECONOMÍA Y SOCIEDAD

El tiempo que llega. Once miradas desde España

José Luis García Delgado (editor)

ESTUDIS ECONÒMICS

Europa, com Amèrica. Els reptes de construir una federació continental

Josep M. Colomer

El canvi climàtic: anàlisi i política econòmica. Una introducció

Josep M. Vegara (director), Isabel Busom, Montserrat Colldeforns, Ana Isabel Guerra i Ferran Sancho

 CaixaBank
Research

ELEMENTAL
CHLORINE
FREE
GUARANTEED